

ved at benytte Landsbyhaandværkere maaskee kan faae noget bedre Kjob. Desuagtet er det dog min fulde Overbevisning, at, naar man vil henvende sig til Communerne og spørge dem om, hvad de ville have af Tienden om Aaret for at overtage Kirkerne's Vedligeholdelse, de da ikke ville overtage den for et saadant Beløb, at Staten kan være tjent dermed; det er Noget, troer jeg, der ligger i Forholdenes Natur, og man kan ikke sige, at det er noget Ubilligt fra deres Side. Det maa nemlig bemærkes, at naar et enkelt Sogn skal overtage Vedligeholdelsen af sin Kirke, er der den Risiko, at der til enkelte Tider kan komme betydelige overordentlige Udgifter, navnlig ved Storm og Uveir, som meget ofte har skadelig Indflydelse paa Kirketagene; fremdeles vil man ofte frygte en Udvidelse af Kirkegaarden; for sagts, der kan indtræde en saadan større Udgift, og naar den ikke er taget i Beregning, faaer man ikke Bederlag for samme. Der er med andre Ord for det enkelte Sogn, ved at faae Kirken til Eiendom, en betydelig Risiko for at faae saadanne enkelte store Udgifter. Hvad Staten derimod angaaer, der har, saavidt jeg erindrer, 91 Kirker, da fordeler Risicoen sig. Der kommer vistnok enkelte saadanne større Udgifter hvert Aar, men de fordeles sig som sagt. Jeg troer nu, da man dog ikke kan give større Bederlag til de enkelte Sogne end det Beløb, som udkommer efter en rigtig Fordeling af Udgifterne over det Hele, at de enkelte Sogne ikke ville overtage Vedligeholdelsen af deres Kirker for et saadant Beløb. Jeg vil antage, at Sognene, navnlig i Sjælland, hvor jeg troer, at man kan regne en Kirkes Vedligeholdelse til omtrent 140 a 150 Rbd., naar man medregner Udgifterne ved enkelte Hovedreparationer ved Kirkers og Kirkegaardes Udvidelse o. dsl., og som altsaa omtrent udgjør Værdien af nogle og Fyrgetyve Tønder Byg, vilde kunne erholde en Godtgørelse af omtrent 150 Rbd., men jeg tvivler meget paa, at noget Sogn her paa Den med en større Kirke vil for noget over 40 Tdr. Byg, hvilket oftest neppe vil være en Trediedeel af Tienden, overtage Vedligeholdelsen af den. Hvad angaaer de andre Udgifter til Kirkerne, som ere opførte i Budgettet, da ere de meget

noie udregnede; det er slet ikke Andet end de faste Ekspenser og hvad der skal gives for Blin og Brød o. dsl., som for hver Kirke udgjør imellem 20 og 30 Rbd., og som heller ikke er Mere, end der maa udgives ogsaa ved private Kirker. Der kunde jo iøvrigt, hvis Thinget ønskede det, fra Finantsministeriets Side skee et Tilbud til Communerne, men jeg troer, som sagt, ikke, at deraf vil udkomme nogen Besparselse fra Statens Side; skulde det deraf blive Resultatet, at Kirkerne's Lary blev tilfidesat, da maa jeg formene, at det ikke var ønskeligt, at et slikt Resultat skulde fremkomme ved en Foranskaltning fra Statens Side. Det bliver af Cultusministeriet, af Provsterne og andre Autoriteter mere og mere gjort gjældende, hvad der ogsaa ligger i Lovgivningens Bestemmelser og navnlig i hele Kirketiendens Væsen, at der kan fordres ikke blot den allertarveligste Vedligeholdelse, men at der ogsaa bør fordres, som ogsaa som gjældende Regel er antaget, hvad der hører til sommeligt og anstændigt Udvores, navnlig Malning af Træværket, Bortskaffelse af Steengulvene og maaskee flere andre saadanne Forandringer, der ei heller nægtes af de fleste private Kirkeiere, naar Provsten gjør et saadant Forlangende. Der iværksættes ogsaa stadigt Foranskaltninger af den Slags ved Statens Kirker. Det er imidlertid vel muligt, at Slikt ikke kan afvinges, naar der bevisligt fra gammel Tid har været en anden Indretning; men skulde som sagt en saadan Overdragelse af Kirkerne virke til, at de bleve tarveligere vedligeholdte, da var den vistnok ikke ønskelig fra Statens Side. I denne Henseende maa jeg endnu tilføie, at Staten paa den anden Side staaer betydeligt tilbage for enkelte private Kirkeiere med Hensyn til Udtyring af Kirkerne. Det vil nemlig ikke være undgaaet det høitærede Things Opmærksomhed, hvormange Exempler rige og formuende Kirkeiere i de senere Aar have givet paa meget betydelige Forfjønninger af Kirker; der er af dem anvendt Tusinder paa Landsbykirkers Forfjønning. Det er meget roesværdigt og smukt, men det er Noget, hvortil Domainsbeskyttelsen er uberettiget. Jeg skal ogsaa bemærke, at under de tidligere Forhold, og navn-